

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
Іван ГРИЦЕНКО
_____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри загальної екології,
радіобіології та безпеки життєдіяльності
Протокол № 11 від “ 23 ” травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Алла КЛЕПКО

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОПП Екологія та
природоохоронна діяльність
Сергій ПРИЛІПКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЯ ТА ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма: «Публічне управління та адміністрування»
ННІ: неперервної освіти і туризму

Розробник: старший викладач, кандидат сільськогосподарських наук
Сальнікова А.В.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
«Екологія та природоохоронна діяльність»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма	
Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкові компоненти ОПІ
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістовних модулів	2
Курсовий проект (за наявності)	відсутній
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти	
	Денна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	1
Семестр	2
Лекційні заняття	30 год
Практичні, семінарські заняття	30 год
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	60 год
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Екологія та природоохоронна діяльність» є формування у здобувачів чіткого уявлення про системний науковий світогляд щодо сучасного природознавства, про концепції, теоретичні і практичні проблеми, історію розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.

У результаті опанування курсу студенти отримують знання про біосферу та екосистеми, сучасні концепції раціонального природокористування, теоретичні положення, принципи та методи управління екологічною діяльністю, основні положення природоохоронного законодавства, повноваження та функції органів державної влади у сфері захисту довкілля та збереження природних ресурсів; здобувають уміння й навички щодо визначення природно-ресурсного потенціалу територій, забезпечення раціонального природокористування та природоохоронної діяльності на регіональному і місцевому рівнях, розроблення місцевих програм збереження навколишнього середовища.

Предметом дисципліни є глибокі знання із спеціальності екологія, методологічні основи природничих наук, організація та етапи проведення природоохоронної діяльності, методи збереження навколишнього природного середовища.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетенція (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

ФК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

ФК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	тижні	Кількість годин						Заочна форма					
		Денна форма та скорочений термін						усього					
		усього	у тому числі					усього	у тому числі				
о	л		п	лаб	інд	с.р.	го		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретична екологія													
Тема 1. Передумови виникнення науки «екологія», її становлення та розвиток (світові та вітчизняні аспекти)	1	8	2	2			4						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 2. Поняття екосистеми, особливості функціонування в сучасних умовах	1	8	2	2			4						
Тема 3. Біосфера та глобальні екологічні планетарні процеси	1	8	2	2			4						
Тема 4. Наслідки впливу господарської діяльності на Біосферу	1	8	2	2			4						
Тема 5. Забруднення навколишнього природного середовища та його вплив на людину	1	8	2	2			4						
Тема 6. Альтернативні види енергетики. Відходи та їх проблема в Україні та світі	1	9	2	2			5						
Тема 7. Поняття «природні ресурси». Рациональне використання природних ресурсів	1	11	3	3			5						
Разом за змістовим модулем 1	60		15	15			30						
Змістовий модуль 2. Природоохоронна діяльність													
Тема 8. Сучасні концепції раціонального природокористування.	1	8	2	2			4						
Тема 9. Особливості організації та управління екологічною діяльністю на місцях	1	8	2	2			4						
Тема 10. Основні положення екологічного законодавства України та Європейського союзу	1	8	2	2			4						
Тема 11. Повноваження та функції державної влади у сфері захисту довкілля та збереження природних ресурсів	1	8	2	2			4						
Тема 12. Сталий розвиток та природоохоронна діяльність	1	8	2	2			4						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 13. Планування раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища	1	9	2	2			5						
Тема 14. Природоохоронна діяльність на підприємстві	1	7	2	2			3						
Тема 15. Стратегія прийняття управлінських рішень у природоохоронній діяльності	1	4	1	1			2						
Разом за змістовим модулем 2	60		15	15			30	59					
Усього годин	120		30	30			60	120					

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Практична робота 1. Основні завдання та характеристика екології та природоохоронної діяльності	2
2.	Практична робота 2. Види та особливості функціонування екосистем світу	2
3.	Практична робота 3. Основні характеристики Біосфери	2
4.	Практична робота 4. Основні сучасні екологічні проблеми людства	2
5.	Практична робота 5. Підходи до екологічної оцінки стану навколишнього природного середовища	2
6.	Практична робота 6. Забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів і ґрунту	2
7.	Практична робота 7. Розрахунок природно-ресурсного потенціалу території	2
8.	Практична робота 8. Загальні принципи раціонального природокористування.	2
9.	Практична робота 9. Особливості організації та управління екологічною діяльністю	2
10.	Практична робота 10. Аналіз екологічного законодавства України та Європейського союзу	2
11.	Практична робота 11. Основи державного управління із захисту довкілля та збереження природних ресурсів	2
12.	Практична робота 12. Підходи до раціонального природокористування та природоохоронної діяльності на місцевому і регіональному рівнях	3
13.	Практична робота 13. Практичне застосування концепції переходу суспільства до сталого розвитку	2
14.	Практична робота 14. Підходи до розробки місцевих програм збереження навколишнього середовища	3
	Разом	30

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Практична робота 1. Основні завдання та характеристика екології та природоохоронної діяльності	2
2.	Практична робота 2. Види та особливості функціонування екосистем світу	3
3.	Практична робота 3. Основні характеристики Біосфери	2
4.	Практична робота 4. Підходи до екологічної оцінки стану навколишнього природного середовища	3
5.	Практична робота 5. Наслідки впливу господарської діяльності людини на біосферу	3
6.	Практична робота 6. Забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів і ґрунту	3
7.	Практична робота 7. Розрахунок природно-ресурсного потенціалу території	3
8.	Практична робота 8. Загальні принципи раціонального природокористування.	3
9.	Практична робота 9. Особливості організації та управління екологічною діяльністю	3
10.	Практична робота 10. Аналіз екологічного законодавства України та Європейського союзу	3
11.	Практична робота 11. Основи державного управління із захисту довкілля та збереження природних ресурсів	3
12.	Практична робота 12. Підходи до раціонального природокористування та природоохоронної діяльності на місцевому і регіональному рівнях	3
13.	Практична робота 13. Практичне застосування концепції переходу суспільства до сталого розвитку	3
14.	Практична робота 14. Підходи до розробки місцевих програм збереження навколишнього середовища	3
15.	Вивчення тем, що виносяться на самостійне опрацювання	5
16.	Написання рефератів і доповідей	10
17.	Підготовка до підсумкової атестації.	5
Разом		60

5. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- наукові есе;
- виконання та презентація самостійних робіт;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання

1. Методи основи джерел інформації – наочні (метод ілюстрації, показу моделей та спостереження), практичні (лабораторні, практичні та науково-дослідні роботи)

2. За ступенем активізації творчої активності – ігри, метод круглого столу та «лабіринту дій».

3. За рівнем самостійно-пізнавальної діяльності – проблемно-інформаційні, проблемно-пошукові та дослідницькі методи.

4. Інтерактивні методи – метод сценаріїв, робота в малих групах. Технології кооперативного навчання (“робота в парах”, “ротаційні (змінювані) трійки”, “два – чотири – всі разом”, “карусель”, “робота в малих групах”, “акваріум”);

5. Інтерактивні технології колективно-групового навчання (“обговорення проблеми в загальному колі”, “мікрофон”, “незакінчені речення”, “мозковий штурм”, “навчаючи – учусь”, “ажурна пилка”, “аналіз ситуації” (case-метод), “вирішення проблем”, “дерево рішень”);

6. Інтерактивні технології ситуативного моделювання (імітаційні ігри, “спрощене судове слухання” (суд pro se), “громадські слухання”, розігрування ситуації за ролями);

7. Інтерактивні технології опрацювання дискусійних питань (“метод ПРЕС”, “займи позицію”, “зміни позицію”, “неперервна шкала думок” (“нескінченний ланцюжок”), дискусія, дискусія в стилі телевізійного ток-шоу, оцінювальна дискусія, дебати).

10. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування
- командні проекти;
- наукові есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- виконання самостійних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з таблицею 1 чинного «Про екзамени та заліки у НУБіП України».

Таблиця 1. Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$.

10. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний курс з дисципліни: Екологія та природоохоронна діяльність «Екологія та природоохоронна діяльність». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5282> ;
- конспекти лекцій та їх презентацій (в електронному вигляді) <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5282> ;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Соломенко Л.І., Боголюбов М.В., Волох А.М. Загальна екологія: підручник. Херсон: Олді-плюс. 2020. 352 с.
2. Мельник Л.Г., Шапочка М.К. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням. К.: Університетська книга, 2020. 759 с.
3. Бондар О.І., Новосельська Л.П., Іващенко Т.Г. Основи біологічної безпеки (екологічна складова). Навчальний посібник. стереотипне видання. 2018. 372 с.
4. Екологія і природоохоронна діяльність. Дубровська О, Пономарьов О, Сорокін А та ін. вид: Академвидав, 2021. 352с.
5. Сапко О.Ю. Система екологічного управління: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 103 с.
6. Бедрій Я. І., Білінський Б. О., Швах Р. М., Козяр М. М. Промислова екологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2018. 372 с.
7. Жигуц Ю. Ю., Лазар В. Ф. Інженерна екологія: навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей. Київ: Кондор, 2018. 168 с.
8. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 455 с.
9. Методичні рекомендації до практичних занять з освітньої компоненти «Міжнародна природоохоронна діяльність» / Укладачі: І.Ю. Коцюба, І.В. Хом'як, І.П. Онишук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. – 31 с
10. Природоохоронне законодавство та екологічне право. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять, самостійної роботи студентів та виконання модульних контрольних робіт: КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Д.Е. Бенатов. –Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 67 с
11. Сафранов Т. А. Екологічні основи природокористування: навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів / Т. А. Сафранов. – Львів : Новий Світ-2021, 2004. – 248 с.
12. A. Salnikova, S. Skrit, O. Strashok Ecological assessment of anthropogenic impact on the state of phytocenoses of Holiiv Park named after Maksym Rylskyi of the city of Kyiv «Біологічні системи: теорія та інновації», том 15 № 3-4, 2023 А. <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/Biologiya/article/view/48306>
13. Пилипчук О.Я., Висоцька Т.І., Пічкур Т.В., Савчук М.В., Соловійова Л.М., Сорочинська О.Л., Сальнікова А.В. Захист атмосферного повітря від забруднень залізничним транспортом Екологічні науки № 4(43). 2022.С. 23-26.
14. Сальнікова А.В., Сальніков С.М. Накопичення залишкових кількостей пестицидів у ґрунтах сільськогосподарських угідь Біологічні системи: теорія та інновації. Vol. 12, №4, 2021. – С. 43-53 <https://doi.org/10.31548/biologiya2021.04>
15. Keddy, Paul A. 2017. Plant Ecology, origins, processes, consequences. 2nd Ed. Cambridge University Press. New York.
16. 'References', in Robert May, and Angela R McLean (eds), Theoretical Ecology: Principles and Applications, 3 (Oxford, 2007; online edn, Oxford Academic, 12 Nov. 2020), <https://doi.org/0>, accessed 9 June 2024.

Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України URL: <https://mepr.gov.ua/>

2. Природні заповідні території URL: https://wownature.in.ua/?fbclid=IwAR3nIXF8UiWEIs2QeqCyHqGKepLRR7uyAKGpха2Y-qlTjG7e4iGNRO8_PpU
3. Онлайн карта екологічного стану URL: <https://ecomapa.gov.ua>
4. Альтернативна енергетика та природо зберігаючі технології в Україні URL: <http://ecosfera.com.ua/>